

Klassieke Olympiade Grieks
Donderdag 28 januari 2016

Griekse Tekst:

Ἐγὼ δὲ σύνειμι μὲν θεοῖς, σύνειμι δὲ
ἀνθρώποις τοῖς ἀγαθοῖς· ἔργον δὲ καλὸν οὔτε θεῖον οὔτ' ἀνθρώπειον χωρὶς
75 ἐμοῦ γίνεται. Τιμῶμαι δὲ μάλιστα πάντων καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρὰ ἀνθρώποις
οἷς προσήκω, ἀγαπητὴ μὲν συνεργὸς τεχνίταις, πιστὴ δὲ φύλαξ οἴκων
δεσπότηαις, εὐμενὴς δὲ παραστάτις οἰκέταις, ἀγαθὴ δὲ συλλήπτρια τῶν ἐν
εἰρήνῃ πόνων, βεβαία δὲ τῶν ἐν πολέμῳ σύμμαχος ἔργων, ἀρίστη δὲ φιλίας
κοινωνός. Ἔστι δὲ τοῖς μὲν ἐμοῖς φίλοις ἠδεῖα μὲν καὶ ἀπράγμων σίτων καὶ
80 ποτῶν ἀπόλαυσις· ἀνέχονται γὰρ ἕως ἂν ἐπιθυμήσωσιν αὐτῶν. Ὑπνος δ'
αὐτοῖς πάρεστιν ἠδίων ἢ τοῖς ἀμόχθοις, καὶ οὔτε ἀπολείποντες αὐτὸν ἄχθονται
οὔτε διὰ τοῦτον μεθιάσι τὰ δέοντα πράττειν. Καὶ οἱ μὲν νέοι τοῖς τῶν
πρεσβυτέρων ἐπαίνοις χαίρουσιν, οἱ δὲ γεραίτεροι ταῖς τῶν νέων τιμαῖς
ἀγάλλονται· καὶ ἠδέως μὲν τῶν παλαιῶν πράξεων μέμνηται, εὖ δὲ τὰς
85 παρούσας ἠδονται πράττοντες, δι' ἐμὲ φίλοι μὲν θεοῖς ὄντες, ἀγαπητοὶ δὲ
φίλοις, τίμιοι δὲ πατρίσιν. Ὅταν δ' ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον τέλος, οὐ μετὰ λήθης
ἄτιμοι κεῖνται, ἀλλὰ μετὰ μνήμης τὸν ἀεὶ χρόνον ὑμνούμενοι θάλλουσι.
Τοιαῦτά σοι, ὦ παῖ τοκέων ἀγαθῶν Ἡράκλεις, ἔξεστι διαπονησαμένῳ τὴν
μακαριστοτάτην εὐδαιμονίαν κεκτηῖσθαι. Οὕτω πως διώκει Πρόδικος τὴν ὑπ'
90 Ἄρετῆς Ἡρακλέους παιδευσιν· ἐκόσμησε μέντοι τὰς γνώμας ἔτι μεγαλειο-
τέροις ῥήμασιν ἢ ἐγὼ νῦν. Σοὶ δ' οὖν ἄξιον, ὦ Ἀρίστιππε, τούτων ἐνθυμουμένῳ
πειρᾶσθαι τι καὶ τῶν εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον τοῦ βίου φροντίζειν.

Aantekeningen

- regel 77 ἡ παραστάτις, παραστάτιδος helpster
ἡ συλλήπτρια medewerkster, helpster
- regel 79 ἀπράγμων, ἀπράγμονος zonder moeite
- regel 80 ἡ ἀπόλαυσις, ἀπολαύσεως genot, profijt
- regel 81 ὁ ἄμοχθος luiaard
- regel 87 θάλλω voortleven
- regel 89 μακαριστός benijdenswaardig
διώκω uitvoerig uiteenzetten
- regel 90-91 μεγαλειῶς prachtig

OPGAVEN

regel 82 – 84 Καὶ οἱ μὲν νέοι .... ἀγάλλονται

1. Zet alle woorden die in het meervoud staan om in het correcte (overeenkomstige) enkelvoud. (6 punten)

2. Noteer de syntactische functie (bijv. onderwerp, gezegde, bijwoordelijke bepaling) in de zin van de volgende woorden: (5 punten)

- a. regel 73 θεοῖς
- b. regel 74 ἔργον
- c. regel 80 αὐτῶν
- d. regel 80 ὕπνος
- e. regel 83 τῶν νέων

3. In het Nederlands zijn veel woorden aan het Oud-Grieks ontleend. Zoek vijf Oud-Griekse woorden uit deze tekst die voortleven in een nu nog gebruikt Nederlands woord. Beantwoord deze vraag door het citeren van het betreffende Griekse woord en het noteren van het betreffende Nederlandse woord. N.B.: Namen worden niet goed gerekend! (5 punten)

In de regels 75-79 somt Deugd een aantal kwaliteiten van haarzelf op. Elke keer geeft ze een zelfstandig naamwoord met bijvoeglijk naamwoord en met een woord in de genitivus of dativus geeft ze aan voor wie of wat zij belangrijk is.

4. Noteer drie van de bedoelde bijvoeglijke naamwoorden die bijzonder toepasselijk zijn bij de situatie waarin Deugd helpt en motiveer waarom juist die toepasselijk zijn. (6 punten)

regel 79-80

Ook Κακία beloofde σίτων καὶ ποτῶν ἀπόλαυσις.

5. Leg uit waarin beide beloftes verschillen. Baseer je antwoord op deze tekst en op de andere tekstgedeelten die je hebt gelezen. (4 punten)

6. Vertaal regel 84 (vanaf καὶ ἡδέως) t/m regel 92 (30 punten)

In het gesprek tussen Socrates en Lamprokles zegt de laatste in regel 105:

Καὶ μάλα (...) καὶ δοκεῖ μοι, ὕφ' οὗ ἄν τις εὖ παθὼν εἴτε φίλου εἴτε πολεμίου μὴ πειρᾶται χάριν ἀποδιδόναι, ἄδικος εἶναι.

7. Bedenk voor deze stelling zowel een argument vóór als een argument tegen. (10 punten)

8. De volgende regels komen uit een ander deel van de teksten die je hebt gelezen. Maar Help! De Inktvraat van het Kindermuseum heeft toegeslagen. Drie woorden zijn beschadigd! Welke woorden zijn juist? Noteer het juiste woord. (6 punten)

Σὺ οὖν, ὦ παῖ, ἐὰν xxxx, τοὺς μὲν θεοὺς παταιτήση yyyy σοι εἶναι, εἴ τι παρημέληκας τῆς zzzz.

xxxx

σωφρονεῖ
σωφρονεῖς
σωφρονῆ
σωφρονῆς

yyyy

συγγνώμονα
συγγνώμονας
συγγνώμονες
συγγωμόνους

zzzz

μητρᾶς
μητρῆς
μητρός
μητρῶς

9. Het verhaal van Prodicus kan ook voor jongeren van nu belangrijk zijn, maar dan moet het wel omgezet worden naar onze tijd. Vertel jij nu een eigentijds verhaal gebaseerd op dat van Prodicus op een manier die hedendaagse jongeren aanspreekt. Gebruik maximaal 30 regels. (20 punten)

10. In dit schilderij van Annibale Caracci (ca. 1596 Galleria Nazionale di Capodimonte Napels) wijst Deugd naar de beloning aan het eind van de lange weg naar boven. De twee dames worden geflankeerd door attributen die bij hen passen. Herakles ziet eruit alsof hij vooral verstoord is tijdens een momentje van rust. Beantwoord de volgende vragen:

- Welk attribuut van Herakles is afgebeeld? (1 punt)
- Welke twee attributen van de Deugd zijn afgebeeld? (2 punten)
- Leg uit waarom Caracci juist die attributen heeft afgebeeld. (2 punten)
- Welke twee attributen van de Ondeugd zijn afgebeeld? (2 punten)
- Leg uit waarom Caracci juist die attributen heeft afgebeeld (2 punten)